

DOORLOPENDE TEKST VAN DE STATUTEN VAN:

Stichting Pensioenfonds SNS REAAL

gevestigd in de gemeente Utrecht

Zoals deze luiden na akte houdende partiële wijziging van de statuten, op 20 november 2015 verleden voor mr. R. van Bork, notaris met als plaats van vestiging Amsterdam.

De stichting staat ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 41086318.

STATUTEN

Artikel 1

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

In deze statuten wordt verstaan onder:

- a. **Werkgever**
SNS Bank N.V., REAAL N.V., SNS REAAL N.V. en aangesloten Nevenbedrijven;
- b. **Fonds**
de in artikel 2 genoemde stichting;
- c. **Nevenbedrijven**
de door SNS REAAL N.V. voorgedragen en door het Bestuur van het Fonds toegelaten dochterondernemingen en geaffilieerde ondernemingen;
- d. **Raad van Bestuur**
de Raad van Bestuur van SNS REAAL N.V.;
- e. **Bestuur**
het Bestuur van het Fonds;
- f. *Vervallen*;
- g. **Reglement**
elk van de bij deze Statuten behorende Pensioenreglementen;
- h. **Belanghebbenden**
een ieder die aan een Reglement aanspraken ontleent of kan ontleen. Als zodanig worden onderscheiden: deelnemers, gewezen deelnemers, pensioentrekkenden en nagelaten betrekkingen;
- i. **Deelnemers**
werknemers met een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in dienst van de Werkgever, voor zover zij volgens een Reglement aanspraken op pensioen kunnen doen gelden;
- j. **Gewezen deelnemers**
degenen wier deelnemerschap is geëindigd en die aanspraken op grond van een Reglement kunnen doen gelden;
- k. **Nagelaten betrekkingen**
de (ex-)partner en/of de kinderen van de (gewezen) deelnemer die op grond van een Reglement aanspraken op pensioen kunnen doen gelden;
- l. **Pensioentrekkenden**
de gewezen deelnemers of de nagelaten betrekkingen die krachtens de bepalingen van een Reglement pensioen ontvangen;
- m. **Verzekeraar**
een verzekeraar die op grond van de Wet op het financieel toezicht in Nederland het bedrijf van levensverzekeraar of schadeverzekeraar mag uitoefenen;
- n. **Wet**
de Pensioenwet;
- o. **Directie**
de dagelijkse leiding van het Fonds;
- p. **Toegekende pensioenen**

pensioenaanspraken en reeds ingegane pensioenen;

q. **Uitvoeringsovereenkomst**

de overeenkomst tussen een werkgever en een pensioenuitvoerder over de uitvoering van een of meer pensioenovereenkomsten;

r. **Verantwoordingsorgaan**

Het verantwoordingsorgaan als bedoeld in artikel 115 Pensioenwet;

s. **Visitatiecommissie**

De visitatiecommissie als bedoeld in artikel 103 Pensioenwet.

Artikel 2

NAAM EN ZETEL

Het Fonds draagt de naam "Stichting Pensioenfonds SNS REAAL" en is gevestigd te Utrecht.

Artikel 3

DOEL

1. Het doel van het Fonds is het, krachtens met de Werkgever gesloten Uitvoeringsovereenkomsten, op grond van een Reglement verlenen of doen verlenen, zomede uitkeren of doen uitkeren van pensioenen aan deelnemers en gewezen deelnemers, alsmede de nagelaten betrekkingen van hen die deelnemer of gewezen deelnemer waren.
2. Het Fonds kan al dan niet tijdelijk meer dan één Reglement uitvoeren.
3. Het Fonds kan tevens overeenkomsten aangaan met andere pensioenfondsen die vallen onder het toezicht van De Nederlandsche Bank N.V. ingevolge de Wet dan wel met Verzekeringsmaatschappijen die vallen onder toezicht van De Nederlandsche Bank N.V. ingevolge de Wet op het financieel toezicht.

Artikel 4

VERMOGEN, INKOMSTEN EN UITGAVEN

1. Vermogen en inkomsten van het Fonds zullen bestaan uit:
 - (a) bij Uitvoeringsovereenkomst tussen de Werkgever en het Fonds vastgestelde stortingen;
 - (b) hetgeen het Fonds uit hoofde van overeenkomsten met één of meerdere Verzekeraars of met andere rechtspersoonlijkheid bezittende pensioenfondsen zal ontvangen wegens overname van risico's (over te nemen verplichtingen);
 - (c) opbrengsten van en inkomsten uit beleggingen;
 - (d) (eventueel) eigen bijdragen van deelnemers;
 - (e) verkrijgingen bij erfenis, legaat of schenking, met dien verstande dat erfenissen door het Bestuur niet worden aanvaard dan onder recht van boedelbeschrijving;
 - (f) hetgeen het Fonds uit hoofde van overeenkomsten met één of meerdere Verzekeraars ontvangt.
2. De financiering van de aanspraken op pensioen, voortvloeiende uit deze statuten en een bij deze statuten behorend Reglement, geschiedt op de wijze als omschreven in de met de Werkgever gesloten Uitvoeringsovereenkomst, krachtens welke overeenkomst de Werkgever tot wederopzegging gehouden is om ter dekking van de door het Fonds aanvaarde verplichtingen, jaarlijks een vastgestelde betaling te verrichten. De Werkgever en het Fonds zullen

een methodiek overeenkomen op grond waarvan deze betaling wordt vastgesteld. Deze methodiek zal voor advies aan de raadgevende actuaris worden voorgelegd.

3. De uitgaven van het Fonds zullen bestaan uit:
 - (a) pensioenuitkeringen overeenkomstig een Reglement;
 - (b) premies aan één of meer Verzekeraars;
 - (c) andere uitgaven die het Bestuur wenselijk acht in verband met het doel van het Fonds.

Artikel 5

REGLEMENT

In elk Reglement wordt bepaald welke pensioenen en/of andere uitkeringen zullen worden toegekend. Bepalingen in een Reglement die strijdig zijn met de statuten, zijn nietig.

Artikel 6

BEHEER

1. De middelen van het Fonds zullen worden belegd in overeenstemming met de prudent-person-regel als bedoeld bij of krachtens het bepaalde in de Pensioenwet. Het Bestuur is bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding of bezwaring van registergoederen.
2. *Vervallen.*
3. *Vervallen.*
4. Het Bestuur stelt een actuariële en bedrijfstechnische nota vast. In de actuariële en bedrijfstechnische nota wordt de basis voor het verzekeringstechnische en financiële beleid en de organisatie van het Fonds beschreven. Het bij en krachtens het bepaalde in de Wet en de ter zake door De Nederlandsche Bank N.V. op te stellen regels zullen bij het opstellen van de actuariële en bedrijfstechnische nota in acht worden genomen. Het Bestuur legt de actuariële en bedrijfstechnische nota alsmede iedere wijziging daarvan binnen twee weken over aan De Nederlandsche Bank N.V.

Artikel 7

BESTUUR

1. Het bestuur en het beheer van het Fonds zijn opgedragen aan een college van minimaal vier en maximaal acht leden, genaamd het Bestuur. Het Bestuur, dat paritair is samengesteld, wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter, die geen werknemer is bij de werkgever.
2. Het aantal zetels voor werknemersvertegenwoordiging bedraagt minimaal twee en maximaal zes; het aantal zetels voor werkgeversvertegenwoordiging bedraagt minimaal één en maximaal twee. Iedere deelnemer en pensioentrekker kan voor de functie van bestuurslid, niet zijnde het voorzitterschap, in aanmerking komen.
 - (a) De zetels voor de werknemersvertegenwoordiging omvatten zowel zetels voor deelnemers als voor pensioentrekkeren. De verdeling van de zetels voor de werknemersvertegenwoordiging vindt plaats op basis van de onderlinge getalsverhoudingen, met dien verstande dat het aantal zetels voor pensioentrekkeren minder dan de helft bedraagt van het aantal zetels voor de werknemersvertegenwoordiging. Indien het aantal deelnemers minder bedraagt dan tien procent (10%) van de som van het aantal

deelnemers en pensioentrekken, kan worden afgeweken van het gestelde in de vorige volzin van dit lid.

Te allen tijde is er ten minste een zetel voor deelnemers en een zetel voor pensioentrekken.

- (b) De onderlinge getalsverhoudingen worden jaarlijks per éénendertig december vastgesteld aan de hand van de gegevens die opgeleverd worden voor de jaarstukken. Zodra een bestuurszetel voor werknemersvertegenwoordiging vacant komt, wegens het beëindigen van het bestuurslidmaatschap, wordt (opnieuw) de zetelverdeling tussen deelnemers en pensioentrekken vastgesteld aan de hand van de meest recente onderlinge getalsverhoudingen, zoals hierboven omschreven.
- (c) De pensioentrekken bezetten niet meer dan vijfentwintig (25%) van het aantal zetels dat door de werknemersvertegenwoordiging en de werkgeversvertegenwoordiging tezamen wordt bezet.

3. De benoeming door het zittende Bestuur van bestuursleden voor de zetels van de werknemersvertegenwoordiging, zijnde zowel de zetels voor deelnemers als voor pensioentrekken, vindt als volgt plaats:

- (a) de bestuursleden voor de zetels namens de deelnemers worden voorgedragen door de deelnemersvertegenwoordiging van het Verantwoordingsorgaan;
- (b) de bestuursleden voor de zetels namens de pensioentrekken worden voorgedragen door de pensioentrekkenvertegenwoordiging van het Verantwoordingsorgaan.

De voordrachten geschieden op basis van de vooraf opgestelde en aan het Verantwoordingsorgaan beschikbaar gestelde profielschets voor de vacante positie. Bij de benoeming toetst het Bestuur of de kandidaat voldoet aan de opgestelde profielschets, inclusief een toets op geschiktheid. Benoeming geschiedt onder voorbehoud van instemming door De Nederlandsche Bank N.V.

Bestuursleden voor de zetels voor de werkgeversvertegenwoordiging worden op basis van de vooraf opgestelde en aan de Raad van Bestuur van de werkgever beschikbaar gestelde profielschets voor de vacante positie voorgedragen door de Raad van Bestuur van de werkgever, en na toetsing door het Bestuur of de kandidaat voldoet aan de opgestelde profielschets, inclusief een toets op geschiktheid, benoemd door het zittende Bestuur, onder voorbehoud van instemming door De Nederlandsche Bank N.V.

De onafhankelijke voorzitter wordt benoemd door het zittende Bestuur, daarbij rekening houdend met het gestelde in lid 5 van dit artikel. Het Bestuur heeft het recht kandidaten voor te dragen.

4. De zittingsduur van de leden van het Bestuur is vier jaar.

Aftredende bestuursleden aan het einde van de zittingsperiode zijn terstond herbenoembaar of herkiesbaar, mits voldaan wordt aan het gestelde terzake de zetelverdeling zoals geregeld in de leden 2, 2a en 2b van dit artikel. De maximale zittingsduur - ongeacht namens welke geleding - bedraagt twee termijnen, zijnde acht jaar. Een herbenoeming vindt plaats na advies van het Verantwoordingsorgaan.

5. Het Bestuur benoemt de onafhankelijke voorzitter van het Pensioenfonds, het advies van het Verantwoordingsorgaan gehoord hebbende. De plaatsvervangende voorzitter en de (plaatsvervangende) secretaris worden door het Bestuur benoemd.
6. Lidmaatschap van het Bestuur sluit lidmaatschap van het Verantwoordingsorgaan uit.
 - (a) Het bestuurslidmaatschap eindigt door:
 - het verstrijken van de zittingsduur/ aftreden volgens rooster van aftreden;
 - het veranderen van de geleding (deelnemer, pensioentrekkend) van het bestuurslid;
 - overlijden;
 - bedanken door het bestuurslid;
 - ontslag door degene, die recht tot benoeming heeft;
 - ontslag uit de functie door het Bestuur op grond van disfunctioneren;
 - onthouding dan wel intrekking van instemming met de (voorgenomen) (her)benoeming door De Nederlandsche Bank N.V., overeenkomstig het gestelde in lid 16 van dit artikel.
 - (b) Indien sprake is van disfunctioneren van een bestuurslid, zal de voorzitter van het Fonds dit met het betreffende bestuurslid bespreken. Indien sprake is van disfunctioneren van de voorzitter van het Fonds, zal een bestuursdelegatie dit bespreken met de voorzitter. De resultaten van het gesprek worden in het Bestuur aan de orde gesteld, waarna het Bestuur besluit al dan niet over te gaan tot schorsing of ontslag van het bestuurslid of de voorzitter op grond van disfunctioneren.
 - (c) Ingeval van schorsing van een bestuurslid, daaronder begrepen de voorzitter, wordt deze in de gelegenheid gesteld zich te verantwoorden en kan deze zich doen bijstaan door een raadsman. Indien niet binnen drie maanden na schorsing van het bestuurslid een besluit van het Bestuur volgt, eindigt de schorsing.
7. Het Bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter of twee Bestuursleden dit nodig achten. Tenzij deze statuten anders bepalen, worden besluiten bij meerderheid van stemmen genomen; geldige besluiten kunnen worden genomen indien de meerderheid van de bestuursleden ter vergadering aanwezig is.
8. Stemming over zaken geschiedt mondeling; bij staking van stemmen over zaken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Stemming over personen geschiedt met ongetekende briefjes.

Degene, die de meeste stemmen op zich verenigt, is gekozen; bij gelijk aantal stemmen beslist het lot.

Stemming bij acclamatie is toegelaten, indien niemand van de aanwezige bestuursleden zich daartegen verzet.

Blanco stemmen en getekende briefjes zijn van onwaarde.
9. Het Bestuur kan over zaken besluiten nemen buiten de vergadering, mits geen van de leden zich hiertegen verzet en alle leden in de gelegenheid zijn geweest hun stem uit te brengen. Indien een bestuurslid niet kenbaar heeft gemaakt tegen een voorstel te zijn, wordt hij geacht te hebben voorgestemd. Besluiten over zaken, op geldige wijze genomen buiten de vergade-

ring, zullen in de eerstkomende vergadering alsnog worden bekrachtigd en in de notulen van die vergadering worden opgenomen.

10. Indien ter vergadering een besluit moet worden genomen kan door ieder lid van het Bestuur één stem worden uitgebracht, met uitzondering van de onafhankelijke voorzitter die geen stemrecht heeft.
11. De vergaderingen van het Bestuur worden op een zodanig tijdstip door de voorzitter bijeengeroepen, dat alle leden tijdig kennis krijgen van de te houden vergadering. De oproep zal vergezeld gaan van een agenda met te behandelen onderwerpen. De leden van het Bestuur kunnen alsnog onderwerpen opgeven, die zij aan de agenda wensen te zien toegevoegd. Een aldus herziene agenda zal niet later dan drie dagen vóór de vergadering aan de leden worden toegezonden.
12. Indien de bestuursvergadering besluiten dient te nemen over:
 - (a) statutenwijzigingen;
 - (b) reglementswijzigingen;
 - (c) verhoging-/verlaging van pensioenen anders dan door dwingende van buiten komende oorzaken (bijvoorbeeld wetgeving/Collectieve Arbeids Overeenkomst);
 - (d) liquidatie van het Fonds,zal de oproep tot de vergadering met de agenda minimaal zeven dagen vóór de vergadering in bezit van de bestuursleden dienen te zijn. Oproep en agenda dienen vergezeld te zijn van de letterlijke tekst van de onderwerpen genoemd onder a tot en met d.
13. Het Bestuur kan de actuarissen en de accountant ter vergadering uitnodigen.
14. Ieder van de bestuurders is bevoegd een deskundige te raadplegen, alsmede zich krachtens een bestuursbesluit, waarbij ten minste een/vierde van de bestuurders zich daarvoor heeft uitgesproken, ter vergadering door een deskundige te laten bijstaan.
15. De bestuursleden en de andere personen die het beleid van het Fonds (mede) bepalen als bedoeld in artikel 8 lid 4, richten zich bij het vervullen van hun taak naar de belangen van de bij het Fonds betrokken (gewezen) deelnemers en overige belanghebbenden en zorgen ervoor dat dezen zich door hen op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.
16. Het Bestuur geeft van elke voorgenomen nieuwe benoeming of herbenoeming van een bestuurslid als bedoeld in lid 3 van dit artikel en andere personen die het beleid van het Fonds (mede) bepalen als bedoeld in artikel 8 lid 4, terstond kennis aan De Nederlandsche Bank N.V. De desbetreffende persoon is pas benoemd en verkrijgt de krachtens deze statuten en de Wet bij de functie behorende rechten en verplichtingen per het moment waarop het Bestuur vaststelt dat gebleken is dat De Nederlandsche Bank N.V. met de voorgenomen (her)benoeming instemt. Hierbij geldt, dat voor het vaststellen van de geschiktheid en betrouwbaarheid van de bestuursleden en andere personen die het beleid van het Fonds (mede) bepalen, het Bestuur moet voldoen aan het hierover bepaalde bij of krachtens de Wet en de beleidsregels van De Nederlandsche Bank N.V. Het Bestuur van het Fonds stelt De Nederlandsche Bank N.V. onverwijld in kennis van een wijziging van de antecedenten van de in de eerste volzin van dit lid bedoelde personen, zodra het daarvan kennis neemt.

Artikel 8

BESTUURSVERTEGENWOORDIGING

1. Het Bestuur vertegenwoordigt het Fonds. Het Fonds wordt bovendien vertegenwoordigd door de navolgende twee gezamenlijk handelende personen: hetzij de voorzitter of diens plaatsvervanger en de secretaris of diens plaatsvervanger, hetzij één van deze bestuursleden en één van de in artikel 12 bedoelde functionarissen aan wie de bevoegdheid is toegekend.
2. Het Fonds kan eveneens worden vertegenwoordigd door twee van de in artikel 12 bedoelde functionarissen met inachtneming van eventuele beperkingen aan de vertegenwoordigingsbevoegdheid gesteld.
3. Besluiten van het Bestuur omtrent toepassing en uitlegging van de bepalingen van deze statuten en een Reglement zijn bindend voor alle belanghebbenden, onverminderd het bepaalde omtrent de regeling voor geschillen.
4. De besluitvorming omtrent het door het Fonds te voeren beleid inzake de dagelijkse uitvoering van diens werkzaamheden, wordt bepaald door ten minste twee bestuursleden tezamen. Het Bestuur is bevoegd dit dagelijks beleid van het Fonds schriftelijk op te dragen aan personen als bedoeld in artikel 12, mits het Fonds beschikt over een gedetailleerde vastlegging van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de desbetreffende personen; hierbij blijft het Fonds gehouden het dagelijks beleid door ten minste twee personen te doen bepalen.

Artikel 9

BESTUURSTAKEN

Bestuurstaken zijn onder meer:

- het sluiten van een Uitvoeringsovereenkomst met de Werkgever;
- het jaarlijks uitbrengen van een verslag over het in het voorgaande boekjaar gevoerde beleid in de vorm van een jaarrekening, voorzien van een door de accountant ondertekende verklaring, alsmede een actuariële verslag, uitgebracht door de certificerende actuaaris;
- het (doen) vervaardigen van de opgaven, vereist door wettelijke bepalingen en door De Nederlandsche Bank N.V.;
- het goedkeuren van de beleggingsstrategie en de daarop gebaseerde beleggingsplannen;
- het vaststellen van de begroting;
- het goedkeuren van wijzigingen in deze statuten en een Reglement;
- het vaststellen van de actuariële- en bedrijfstechnische nota als bedoeld in artikel 6 lid 4 van deze statuten, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van de gedragscode van het Fonds, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het Reglement Beleggingscommissie, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het Reglement Communicatiecommissie, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het Reglement Verantwoordingsorgaan, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het Reglement Intern Toezicht, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het Directiestatuut, alsmede wijzigingen daarin;
- het vaststellen van het bezoldigingsbeleid van het Fonds, alsmede wijzigingen daarin;
- het benoemen van leidinggevende functionarissen bij het Fonds;
- het benoemen van accountant en actuarissen;
- het benoemen van een compliance officer, die belast is met het toezicht op de naleving van de gedragscode van het Fonds;

- het instellen van een Verantwoordingsorgaan;
- het instellen van een orgaan voor intern toezicht, gehoord hebbende het advies van het Verantwoordingsorgaan;
- het liquideren van het Fonds.

Artikel 10

RAAD VAN DEELNEMERS

Vervallen.

Artikel 11

Vervallen.

Artikel 11A

VERANTWOORDINGSORGAAN

1. Het Fonds heeft een Verantwoordingsorgaan. In het Verantwoordingsorgaan zijn de deelnemers en de pensioentrekkenden evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen vertegenwoordigd. De leden van het Verantwoordingsorgaan vormen een zo evenwichtig mogelijke afspiegeling van de betreffende geleding. De werkgever is vertegenwoordigd in het Verantwoordingsorgaan. Eén of meerdere gewezen deelnemers kunnen zitting hebben in het Verantwoordingsorgaan.
2.
 - a. Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit minimaal tien en maximaal twaalf leden.
 - b. Per één juli tweeduizend veertien bestaat het Verantwoordingsorgaan uit acht leden namens de deelnemers, drie leden namens de pensioentrekkenden en één lid namens de werkgever, die allen voortkomen uit het bestaande Verantwoordingsorgaan en de tot één juli tweeduizend veertien bestaande Raad van Deelnemers.
3. De leden namens de deelnemers en namens de pensioentrekkenden worden vanaf één januari tweeduizend vijftien benoemd door het Verantwoordingsorgaan op basis van verkiezingen door en uit de deelnemers en de pensioentrekkenden. De Raad van Bestuur van de werkgever benoemt het lid namens de werkgever.
4. Het lidmaatschap van het Verantwoordingsorgaan is niet verenigbaar met een andere functie binnen het Fonds.
5. De zittingstermijn bedraagt vier jaar. De aftredende leden zijn terstond herkiesbaar. De maximale zittingsduur bedraagt drie termijnen van vier jaar.
6. Het lidmaatschap van het Verantwoordingsorgaan eindigt door:
 - (a) het verstrijken van de zittingsduur;
 - (b) het bedanken door het betreffende lid;
 - (c) beëindiging van het dienstverband bij de werkgever in geval van een vertegenwoordiger van de deelnemers, tenzij de overige leden van het Verantwoordingsorgaan besluiten met drie vierde meerderheid van de aanwezige stemmen dat het wenselijk is dat de gewezen deelnemer als lid van het Verantwoordingsorgaan aanblijft.
 - (d) het aanvaarden van een andere functie binnen het Fonds;
 - (e) overlijden;
 - (f) ontslag uit de functie als lid van het Verantwoordingsorgaan als gevolg van disfuncties.

7. Gedurende het bestaan van een vacature behoudt het Verantwoordingsorgaan zijn volledige bevoegdheden.
8. In het Reglement Verantwoordingsorgaan zijn nader uitgewerkt: de wijze van vaststelling van het aantal leden, de verkiezingsprocedure, de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan, de rechten en bevoegdheden van het Verantwoordingsorgaan, vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan zelf en met het Bestuur, alsmede geheimhouding van verkregen informatie.

Artikel 11B

RECHTEN EN BEVOEGDHEDEN VERANTWOORDINGSORGAAN

1. Het Verantwoordingsorgaan is bevoegd jaarlijks een algemeen oordeel te geven over:
 - het handelen van het Bestuur in algemene zin, aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere relevante informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezichtorgaan;
 - het door het Bestuur uitgevoerde beleid in het afgelopen kalenderjaar;
 - beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben.
2. Het Verantwoordingsorgaan geeft het oordeel als bedoeld in lid 1 uiterlijk op één juni van ieder jaar.
3. Het Bestuur verschafft het Verantwoordingsorgaan uiterlijk op één mei van ieder jaar alle stukken die het voor de uitoefening van zijn taak als bedoeld in het eerste lid redelijkerwijs nodig heeft.
4. Het Verantwoordingsorgaan heeft in het kader van de oordeelsvorming recht op overleg met het Bestuur, alsmede op overleg met het intern toezichtorgaan over diens bevindingen, de externe accountant en de externe certificerende actuaaris.
5. Het Verantwoordingsorgaan verstrekt het oordeel als bedoeld in lid 1 schriftelijk en beargumenteerd aan het Bestuur. Het oordeel wordt, samen met de reactie van het Bestuur daarop, bekend gemaakt en opgenomen in het jaarverslag.

Artikel 11C

RECHTEN EN BEVOEGDHEDEN VERANTWOORDINGSORGAAN

1. Het Verantwoordingsorgaan heeft naast het bepaalde in artikel 11B de volgende bevoegdheden:
 - het voordragen van bestuursleden namens de deelnemers en de pensioentrekkenden door respectievelijk de deelnemersvertegenwoordiging en de pensioentrekkendenvertegenwoordiging in het Verantwoordingsorgaan;
 - het benoemen van de leden van het Verantwoordingsorgaan namens de deelnemers en Pensioentrekkenden op basis van de verkiezingsuitslagen;
 - het goedkeuren van het jaarverslag en het verlenen van decharge aan het Bestuur;
 - het goedkeuren van wijzigingen in statuten.
2. Het Verantwoordingsorgaan adviseert het Bestuur van het Fonds desgevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden die het Fonds betreffen, maar in ieder geval over elk voorgenomen besluit van het Bestuur ter zake:
 - het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst met de Werkgever;

- de herbenoeming van bestuursleden; dit geldt niet voor bestuursleden die door de werkgever worden voorgedragen;
- de benoeming van de onafhankelijke voorzitter;
- het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid;
- het vaststellen en wijzigen van het beloningsbeleid;
- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het Verantwoordingsorgaan;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het intern toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- het beleggingsbeleid / risicobudget (ALM-studie);
- actuariële grondslagen;
- vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten indien toepassing wordt gegeven het kortingsartikel in de Wet;
- gehele of gedeeltelijke overdracht van verplichtingen van het Fonds of de overname van verplichtingen door het Fonds;
- liquidatie van het Fonds;
- de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten;
- het omzetten van het Fonds in een andere rechtsvorm en samenvoeging van pensioenfondsen.

Het advies zal op een zodanig tijdstip aan het Verantwoordingsorgaan worden gevraagd, dat het van wezenlijke invloed kan zijn op de door het Bestuur te nemen besluiten. Bij het vragen van advies wordt aan het Verantwoordingsorgaan een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit. Het bestuur geeft daarbij inzicht in de weging van de belangen die het Bestuur heeft gemaakt ten aanzien van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioentrekkenden zal hebben.

Het Bestuur deelt het Verantwoordingsorgaan zo spoedig mogelijk schriftelijk mee, of het een advies niet of niet geheel volgt, waarbij tevens wordt meegedeeld waarom van het advies of het daarin vervatte minderheidsadvies wordt afgeweken.

Het Bestuur is verplicht desgevraagd aan het Verantwoordingsorgaan tijdig alle inlichtingen en gegevens te verstrekken, die deze voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft. De inlichtingen worden desgevraagd schriftelijk verstrekt.

3. Het Bestuur roept een vergadering met het Verantwoordingsorgaan bijeen, ter voorziening in de tussentijdse vacature van deelnemers- of pensioentrekkendenzetels in het Bestuur.

Voorts worden vergaderingen met het Verantwoordingsorgaan gehouden zo dikwijls het Bestuur dit nodig oordeelt en verder op met redenen omkleed schriftelijk verzoek van het Verantwoordingsorgaan. Het Bestuur is verplicht aan een dergelijk verzoek te voldoen, zodanig, dat de vergadering plaatsvindt binnen één maand, nadat het verzoek door het Bestuur is ontvangen; indien het Bestuur in gebreke blijft de vergadering te houden, is het Verantwoordingsorgaan bevoegd zelf over te gaan tot het bijeenroepen van de beoogde vergadering.

Het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan komen ten minste twee maal per kalenderjaar in vergadering bijeen.

Het Verantwoordingsorgaan gebruikt haar eigen publicatievormen voor het aankondigen van de te houden vergaderingen van het Verantwoordingsorgaan.

4. Het Verantwoordingsorgaan is, in overleg met het Bestuur, bevoegd deskundigen te raadplegen.
5. Indien het Verantwoordingsorgaan van oordeel is dat het Bestuur niet naar behoren functioneert, kan het zich, na raadpleging van het intern toezicht, wenden tot de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam met het verzoek:
 - een onderzoek te bevelen naar het beleid van en de gang van zaken binnen het pensioenfonds;
 - het functioneren van het Bestuur als zodanig te toetsen.
6. Tot een verzoek als bedoeld in lid 5 kan slechts worden besloten indien een twee derde meerderheid van de leden daarmee instemt.
7. Alvorens een verzoek als bedoeld in lid 5 in te dienen, zal het Verantwoordingsorgaan dit voornemen schriftelijk (en beargumenteerd) melden aan het Bestuur en het Bestuur de gelegenheid geven hierop te reageren.
8. De kosten van het voeren van rechtsgedingen door het Verantwoordingsorgaan komen ten laste van het Fonds, indien zij redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de vervulling van de taak van het Verantwoordingsorgaan en het Fonds van de te maken kosten vooraf in kennis is gesteld. In rechtsgedingen tussen het Fonds en het Verantwoordingsorgaan kan het Verantwoordingsorgaan niet in de proceskosten worden veroordeeld.

Artikel 11D

INTERN TOEZICHT: DE VISITATIECOMMISSIE

1. Het Bestuur is verantwoordelijk voor het organiseren van intern toezicht bij het fonds. Gekozen is voor de vorm van de Visitatiecommissie.
2. Het Bestuur geeft de Visitatiecommissie eens per jaar de opdracht het functioneren van (het Bestuur van) het Fonds kritisch te bezien, waarbij in ieder geval de in lid 3 bedoelde zaken aan de orde komen. Het Bestuur verstrekt de opdracht aan de Visitatiecommissie schriftelijk.
3. De Visitatiecommissie heeft ten minste de volgende taken:
 - (a) het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures, bestuursprocessen en de checks en balances binnen het Fonds;
 - (b) het beoordelen van de wijze waarop het Fonds wordt aangestuurd;
 - (c) het beoordelen van de wijze waarop door het Bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn;
 - (d) het verantwoording afleggen over de uitvoering van de taken van de Visitatiecommissie aan het Verantwoordingsorgaan en de werkgever en in het jaarverslag.
4. De Visitatiecommissie heeft recht op informatie die zij in redelijkheid nodig heeft om haar opdracht te vervullen. Het Bestuur verstrekt deze informatie uit eigen beweging dan wel op verzoek van de Visitatiecommissie.
5. In het kader van de opdracht heeft de Visitatiecommissie recht op overleg met het Bestuur, de externe accountant en de certificerend actuaris van het Fonds. Het Bestuur en de Visitatiecommissie maken afspraken over dat overleg, waaronder de frequentie.

6. De Visitatiecommissie bestaat uit ten minste drie onafhankelijke leden, die allen deskundig zijn. De leden zijn op geen enkele wijze, anders dan uit hoofde van de Visitatiecommissie, actief betrokken bij het functioneren van het Fonds.
7. Het Bestuur stelt een profielschets vast voor leden van de Visitatiecommissie, na advies van het Verantwoordingsorgaan. De leden worden benoemd door het Bestuur, nadat het Verantwoordingsorgaan over de samenstelling van de Visitatiecommissie advies heeft uitgebracht. Het lidmaatschap van de Visitatiecommissie eindigt door:
 - het verstrijken van de termijn van betrokkenheid;
 - bedanken door het lid van de Visitatiecommissie;
 - ontslag door het Bestuur, gehoord het advies van het Verantwoordingsorgaan, op grond van disfunctioneren;
 - indien en voor zover partijen in onderling overleg overeenkomen.
8. In het Reglement Visitatiecommissie zijn nader uitgewerkt de begripsomschrijvingen; organisatie, taken en bevoegdheden; samenstelling; werkwijze en rapportage; voorzieningen en vergoedingen; geheimhouding; wijziging en inwerkingtreding.

Artikel 12

DIRECTIE

1. De dagelijkse leiding van het Fonds berust bij de Directie, die uit meerdere personen kan bestaan. De Directie is verantwoording verschuldigd aan het Bestuur. De Directie wordt benoemd en van zijn taak ontheven door het Bestuur.
2. Het Bestuur kan, in overleg met de Directie, meerdere leidinggevende functionarissen benoemen en regelt de titulatuur.
3. De volmacht van Directie en leidinggevende functionarissen wordt na overleg met de Directie door het Bestuur vastgesteld.

Artikel 13

WIJZIGING STATUTEN

1. De statuten kunnen worden gewijzigd door een besluit van het Bestuur in een vergadering. De letterlijke tekst van het voorstel dient ten minste zeven dagen vóór de vergadering in het bezit te zijn van de leden van het Bestuur.
2. Zodanige wijziging treedt eerst in werking nadat zij is goedgekeurd door het Verantwoordingsorgaan.
3. De in het voorgaande lid bedoelde goedkeuring is niet vereist, indien en voor zover de wijziging noodzakelijk is geworden op grond van enig voor het Fonds bindende regeling of voorschrift, hetzij van overheidswege, hetzij van andere aard. In dat geval zal het Verantwoordingsorgaan over de wijziging worden geïnformeerd.

Artikel 14

WIJZIGING REGLEMENT

1. Een Reglement kan worden gewijzigd door een besluit van het Bestuur in een vergadering. De letterlijke tekst van het voorstel dient ten minste zeven dagen vóór de vergadering in het bezit te zijn van de leden van het Bestuur.

Artikel 15

UITVOERINGSOVEREENKOMST MET DE WERKGEVER

1. In een uitvoeringsovereenkomst tussen de Werkgever en het Fonds worden onder meer vastgelegd:
 - (a) de verplichting van het Fonds aan de belanghebbenden overeenkomstig de bepalingen van de statuten en een Reglement pensioenen te verlenen en uit te keren;
 - (b) de verplichtingen welke de Werkgever tegenover het Fonds op zich neemt.
2. Bij wijziging of beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst, zal een Reglement voor zover nodig worden aangepast onder toepassing van artikel 14 en/of artikel 16 van deze statuten.

Artikel 16

VERMINDERING VAN PENSIOEN

1. Indien na advies van de in artikel 20 bedoelde raadgevende actuaaris het Bestuur in een speciaal daartoe bijeen geroepen vergadering constateert dat de middelen van het Fonds niet voldoende zijn ter dekking van de pensioenverplichtingen, kunnen de toegekende pensioenen van belanghebbenden een vermindering ondergaan.
2. De vermindering van de toegekende pensioenen van belanghebbenden, van de nagelaten betrekkingen met een ingegaan pensioen en van degenen die in het kader van een verevening de pensioenen hebben geconverteerd, zal geschieden met een gelijk percentage tot een zodanig niveau dat de financiële positie van het Fonds wederom toereikend is.
3. Indien na advies van de in artikel 20 bedoelde raadgevende actuaaris het Bestuur in een speciaal daartoe geroepen vergadering van oordeel is, dat de financiële positie van het Fonds zulks toelaat, zullen de in lid 1 bedoelde verminderingen van aanspraken geheel of gedeeltelijk en al dan niet met terugwerkende kracht, te bepalen door het Bestuur, ongedaan worden gemaakt.
4. Telkenmale wanneer met toepassing van dit artikel de op enig tijdstip toegekende pensioenen een wijziging ondergaan, zal de omvang van zulk een wijziging in elk Reglement worden vastgelegd, onverminderd het bepaalde inzake wijziging van een Reglement.

Artikel 17

RISICO OVERNAME EN RISICO OVERDRACHT

1. De door het Fonds aan te gane pensioenverplichtingen mogen slechts dan door het Fonds worden gedragen, indien ten genoegen van De Nederlandsche Bank N.V. is aangetoond, dat het Fonds daartoe voldoende draagvlak bezit of binnen afzienbare tijd zal bezitten.
2. Het Bestuur is bevoegd of, indien De Nederlandsche Bank N.V. op grond van de Wet dit noodzakelijk acht (binnen een door De Nederlandsche Bank N.V. te stellen termijn), verplicht middelen van het Fonds aan te wenden tot herverzekering of overdracht van alle of een deel van de risico's, voortvloeiende uit de door het Fonds aangegane pensioenverplichtingen, aan een Verzekeraar.
3. Het Fonds kan met andere fondsen overeenkomsten aangaan, waarbij het Fonds pensioenverplichtingen jegens een bij dat andere fonds betrokkene voor eigen rekening en risico overneemt respectievelijk aan dat andere fonds overdraagt. Deze overname respectievelijk overdracht geschiedt tegen betaling door of aan bedoelde fondsen van een bedrag, dat door het Bestuur wordt vastgesteld, dan wel voortvloeit uit de overeenkomst tot deelname aan een circuit van waardeoverdrachten.

Artikel 18

BOEKJAAR EN VERANTWOORDING

1. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.
2. Binnen zes maanden na afloop van elk boekjaar maakt het Bestuur verslag op over het afgelopen boekjaar. Dit verslag omvat een jaarrekening (bestaande uit een balans en een verlies- en winstrekening met toelichting hierop), een jaarverslag (bestuursverslag) en overige gegevens van het afgelopen jaar. De jaarrekening wordt samengesteld met inachtneming van het jaarrekeningenrecht. De jaarrekening moet zijn voorzien van een verklaring omtrent de getrouwheid, ondertekend door een accountant als bedoeld in artikel 19.
3. Binnen zes maanden na afloop van elk boekjaar maakt het Bestuur verslagstaten, inclusief het actuariel verslag, op over het afgelopen boekjaar. Het actuariel verslag moet zijn voorzien van een verklaring van een certificerende actuaris als bedoeld in artikel 20.
4. De stukken als bedoeld in de leden 2 en 3 van dit artikel dienen een volledig beeld van de financiële toestand van het Fonds te geven; daaruit zal ten genoegen van De Nederlandsche Bank N.V. dienen te blijken dat wordt voldaan aan het bepaalde bij en krachtens de Wet en dat de belangen van de bij het Fonds betrokken belanghebbenden voldoende gewaarborgd geacht kunnen worden.
5. Het samenstellen en het overleggen aan De Nederlandsche Bank N.V. van de in de leden 2 en 3 van dit artikel bedoelde stukken geschiedt met inachtneming van terzake door De Nederlandsche Bank N.V. gegeven aanwijzingen en gestelde regels.
6. Het Bestuur zal het jaarverslag ter goedkeuring overleggen aan het Verantwoordingsorgaan.
7. Goedkeuring van het jaarverslag door het Verantwoordingsorgaan strekt het Bestuur tot decharge.
8. Belanghebbenden zal op verzoek een exemplaar van het jaarverslag worden verstrekt.

Artikel 19

ACCOUNTANT

1. Het Bestuur benoemt een accountant als bedoeld in artikel 2:393 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek, die de door de Wet vereiste bescheiden controleert en al die werkzaamheden verricht die het Bestuur nodig zal oordelen. Hij kan te allen tijde door het Bestuur van zijn functie worden ontheven.
2. De accountant is gerechtigd tot inzage van alle boeken en bescheiden van het Fonds. De waarden van het Fonds zullen hem desgewenst worden getoond.
3. De accountant brengt zijn verslag uit aan het Bestuur.

Artikel 20

ACTUARISSEN

1. Het Bestuur benoemt een raadgevend en een certificerend actuaris. De certificerend actuaris zal in ieder geval één maal per jaar of - wanneer De Nederlandsche Bank N.V. zulks verlangt - de berekende Voorziening Pensioenverplichtingen controleren en de door de Wet vereiste bescheiden samenstellen. De actuarissen zullen die werkzaamheden verrichten, die het Bestuur nodig zal oordelen en contractueel zijn overeengekomen. De actuarissen kunnen te allen tijde door het Bestuur van hun functie worden ontheven.

2. De actuarissen hebben het recht tot inzage van die boeken en bescheiden van het Fonds, waarvan inzage voor de juiste vervulling van de taken nodig is.
3. De actuarissen brengen verslag uit aan het Bestuur.

Artikel 21

LIQUIDATIE

1. Indien het Bestuur van mening is dat het Fonds niet meer aan zijn doel beantwoordt of overbodig is geworden, is het gerechtigd tot liquidatie te besluiten. Een dergelijk besluit kan alleen worden genomen in een speciaal voor dat doel bijeen geroepen vergadering.
Bij liquidatie dient het Fonds de verplichtingen over te dragen aan een andere pensioenuitvoerder door middel van een collectieve waardeoverdracht, zoals bedoeld en geregeld in de Pensioenwet, artikel 84. Het Fonds blijft na het liquidatiebesluit voortbestaan, voor zover dit voor vereffening van het vermogen van het Fonds nodig is. In stukken en aankondigingen die van haar uitgaan, moet aan haar naam worden toegevoegd "in liquidatie".
2. Een dergelijk besluit is onderhevig aan advies door het Verantwoordingsorgaan.
3. De liquidatie zal geschieden door het Bestuur, dat op het tijdstip waarop tot liquidatie besloten wordt, in functie is.
4. Het Bestuur zal handelen volgens richtlijnen welke, met inachtneming van de toegekende pensioenen van de belanghebbenden overeenkomstig elk Reglement, zullen worden vastgelegd.
5. Aan de belanghebbenden zal een bewijsstuk van hun toegekende pensioenen worden uitgereikt, waarin tevens zal worden vastgelegd jegens welke instantie(s) zij deze toegekende pensioenen geldend zullen kunnen maken.
6. Gedurende de liquidatie zullen vacatures in het Bestuur zoveel mogelijk volgens het bepaalde in artikel 7 van deze statuten worden vervuld.
7. Gedurende de liquidatie zullen ten aanzien van de bevoegdheden van en de besluitvorming door het Bestuur de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk toepasselijk zijn.

Artikel 22

OVERDRACHT VERPLICHTINGEN

1.
 - a. Bij liquidatie dient het Fonds de verplichtingen over te dragen aan een andere pensioenuitvoerder door middel van een collectieve waardeoverdracht, zoals bedoeld en geregeld in de Pensioenwet, artikel 84.
 - b. Het Bestuur rapporteert aan het Verantwoordingsorgaan ten minste eenmaal per jaar omtrent de getroffen maatregelen bij de voortgang van de liquidatie.
2. Het Verantwoordingsorgaan kan na voleinding van de liquidatie het Bestuur decharge verlenen van zijn taak.
3. Indien bij liquidatie mocht blijken, dat de middelen van het Fonds onvoldoende zijn ter dekking van de verplichtingen, dan zullen de toegekende pensioenen worden verminderd overeenkomstig artikel 16 lid 2 van deze statuten.
4. Indien bij liquidatie een batig saldo overblijft, zal dit batig saldo zo veel mogelijk in overeenstemming met de doelstelling van het Fonds worden aangewend.

5. De boeken, bescheiden en andere gegevensdragers van het Fonds worden bewaard gedurende zeven jaren na afloop van de liquidatie. Het Bestuur wijst een persoon aan als bewaarder.

Artikel 23

GESCHILLEN

1. De Werkgever, de deelnemer, de gewezen deelnemer, en de pensioentrekkende kan met betrekking tot de toepassing en uitvoering van het bepaalde in de statuten en het reglement van het Fonds bezwaar indienen bij het Bestuur.
2. Het bezwaar dient schriftelijk te worden ingediend binnen twee maanden nadat door het Fonds invulling is gegeven aan de toepassing en uitvoering van de statuten en/of het pensioenreglement van het Fonds.
3. Indien het Fonds in verzuim blijft om invulling te geven aan de toepassing en uitvoering van de statuten en het reglement, dient het bezwaar schriftelijk te worden ingediend binnen een redelijke termijn.
4. Tenzij aan het bezwaar volledig tegemoet wordt gekomen, kan op verzoek van de indiener van het bezwaar of op verzoek van het Bestuur, de indiener van het bezwaar worden gehoord door (een delegatie van) het Bestuur.
5. Na onderzoek door het Bestuur en met inachtneming van het bepaalde in lid 4, zal het Bestuur schriftelijk beslissen op het bezwaar.
6. Indien de in dit artikel omschreven bezwaarprocedure niet tot een voor de indiener van het bezwaarschrift bevredigende oplossing leidt, kan hij zich, indien en voor zover zijn bezwaar betrekking heeft op de toepassing en uitvoering van het reglement van het Fonds, wenden tot de Ombudsman Pensioenen. Een door de Ombudsman Pensioenen uitgebracht advies is niet bindend, maar zal door het Bestuur in overweging worden genomen.

Artikel 24

SLOTBEPALINGEN

1. In alle gevallen, waarin deze statuten niet voorzien, beslist het Bestuur onverminderd het bepaalde over geschillen.
2. Deze statuten worden geacht in werking te zijn getreden op één januari negentienhonderd zevenennegentig en zijn laatstelijk gewijzigd bij akte van statutenwijziging, verleden op vier juli tweeduizend veertien.